

TOAY *tiedottaa*

1 / 2024

Tampereen opettajien ammattiyhdistyksen tiedotuslehti

Tiedottaja: Vuosi
luottamusmiehenä

Puheenjohtaja: Me pyrimme
vaikuttamaan – mutta
emme nyrkki edellä

*Työsuojeluvaltuutettu:
Psykososiaalinen kuormitus
ja työhyvinvointi*

Pääluottamusmies: Paikalliset järjestelyerät

Tampereen opettajien ammattiyhdistys ry

Otavalankatu 9 A
33100 TAMPERE

toimisto@tampereenopettajat.fi
virkistys@tampereenopettajat.fi

www.tampereenopettajat.net

TOAY:n toimisto on avoinna sopimuksen mukaan toimistohenkilökunnan ollessa osin etätöissä. Olethan yhteydessä sähköpostitse.

Puheenjohtaja, varapääluottamusmies

Riina Hilo
044 486 3793
riina.hilo@tampere.fi

Sihteeri

Tiina Ahde, Tampereen klassillinen lukio
tiina.ahde@tampere.fi

Tiedottaja

Sanna Luoma-aho-Nyman, Tesoman koulu
040 534 1375
sanna.luoma-aho-nyman@tampere.fi

Pääluottamusmies

Heikki Tanskanen
040 8012 775, heikki.tanskanen@tampere.fi

Työsuojeluvaltuutettu

Jouni Kaipainen (perusopetus)
040 8064 954
jouni.kaipainen@tampere.fi

Työsuojeluvaltuutettu

Raimo Laaksonen, sivistyspalvelut (varhaiskas-
vatus, esi- ja perusopetus, liikunta ja nuoriso sekä
kulttuuri) vastuualueena sisäilma
040 8064 714
raimo.laaksonen@tampere.fi

Työsuojeluvaltuutettu

Arto Kauppinen
Tampereen lukiokoulutus (3 pv/vko)
040 4872 793
arto.kauppinen@tampere.fi

**Seuraa Tampereen opettajia
myös somessa!**

PUHEENJOHTAJAN *palsta*

Hyvät jäsenet, vuosi 2024 on ollut jo hyvän aikaa käynnissä ja kohta talvilomakin kolkuttelee ovilla. Alkuvuosi on näkynyt ammattiliittojen toiminnassa melkoisena kaoksena johtuen sekavasta, jopa riitaisasta työmarkkinatilanteesta. OAJ on vetänyt omaa linjaansa, josta jo jotain mainitsinkin joulukuun tiedotuslehdessä. Me pyrimme vaikuttamaan, mutta emme "nyrkki edellä".

OAJ:llä oli oma mielenilmauksensa Helsingissä marraskuussa ja sen lisäksi on pyritty näkymään ottamalla kantaa erilaisilla tempauksilla ja mainoksilla. Tärkeää on ollut kuitenkin pitää neuvotteluyhteyttä hallitukseen. OAJ:n mielestä neuvottelemalla ja uusia säästöehdotuksia esittelemällä on ollut parempi tapa edetä, kuin mittavilla lakkotoimilla. Tämän vuoden puolella tilanne kuitenkin eteni yhdessä muiden ammattiliittojen kanssa siihen pisteeseen, että OAJ:n hallitus päätti myös ottaa osaa poliittiseen lakkoon.

OAJ:n valtuusto antoi jo syksyllä hallitukselleen luvan tehdä päätökset koskien järjestövalmiustoimiamme. Meillä lakkoon pystyi osallistumaan työsuhteiset varhaiskasvatuksen opettajat. Pääkaupunkiseutu valikoitui poliittisen lakon kohdealueeksi, koska siellä sijaitsevat meidän valtion korkeimmat päättäjätahot ja näin saisimme sinne eniten huomiota. Lakko sujui hyvin.

Useampikin opettaja olisi halunnut osallistua, mutta hallituksemme päätöksellä tämä koettiin riittäväksi. Huomionarvoista oli myös se, että kyselyn perusteella kaikista OAJ:n jäsenistä valmiita poliittiseen lakkoon olisi ollut 82% ja varhaiskasvatuksen jäsenistä jopa 87%. Toimintaa ei siis pelätä meiläkään. Nyt kuitenkin tilanne alkaa olla sellaisessa umpisolmussa, että osapuolet eivät kumpikaan halua antaa periksi. OAJ:n puheenjohtaja **Katarina Murto** toivookin, että **Petteri Orpo** kutsuisi välittömästi neuvottelupöytään niiden liittojen edustajat, jotka neuvotella haluavat. Keskeisimpiä muutoksia, jotka OAJ toivoisi sellaisenaan peruttavan ovat lakisääteinen vientimalli, aikuiskoulutustuen lakkauttaminen kokonaan sekä määräaikaisiin opettajiin ikävästi vaikuttavat heikennykset. Ammattiliittojen tavoitteet hieman vaihtelevat keskenään, siksi neuvotteluja täytyy käydä jokaisen liiton toimesta. Katarina onkin OAJ:n taholta pyrkinyt pitämään yhteyksiä yllä ministereihin ja muihin poliittisiin vaikuttajiin ahkerasti.

OVTES-palkkaohjelmaeräneuvottelut saavuttivat vihdoinkin sovun viime viikolla. Jaossa on 0,4%:n erä, jonka kohteesta sai OAJ olla neuvottelemassa KT:n edustajien kanssa. KT käsittelee neuvottelutuloksen 21.2. ja sen jälkeen OAJ tiedottaa, mihin raha kohdennetaan. Määrähän on melko

pieni, mutta suunta on varmasti oikea ja rahaa voidaan jatkossa saada näihin lisää. Kesällä tulee myös muita palkkaeriä, joiden suuntaamisesta on sovittu joko yleiskorotuksen mukaisesti kaikille tai paikallisesti neuvoteltaviksi paikallisten työnantajien edustajien kanssa. Kevään tiedotuslehdessä tulee tästä lisää infoa.

Tänä vuonna OAJ:llä on käynnissä **Joku roti! -kampanja**. Toivottavasti olette jo jossain kohtaa törmänneet siihen tai ainakin nähneet sen värikkään logon. Ensisijaisena tavoitteena kampanjassa on jäsentemme sopimustietouden lisääminen sekä sovitusta työajasta kiinnipitäminen. Päämääränä on lisätä jäsenten työn suunnitelmallisuutta, opetus-, kasvat-, koulutus- ja tutkimusalan työtehtävien selkeyttämistä ja rajaamista, ja siten lisätä työhyvinvointia sekä alan pitovoimaa. Päätimme TOAY:n tiedotustoimikunnassa nostaa helmikuusta alkaen joka (koulutyö)kuukausi yhden **Joku roti!** -teeman yhdistyksemme someen. Jos et vielä seuraa TOAY:tä somessa, haapa meidät Instagramista tai Facebookista ja näet meidän vinkkimme **Joku rotiin!**

Hyvää talvilomaa kaikille!

Riina Hilo,

TOAY:N PJ

PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN *palsta*

Ajankohtaista

Neuvottelut maan hallituksen hallitusohjelmaansa kirjaamista työelämän heikennyksistä eivät ole edenneet toivotulla tavalla. Akava ilmoitti 22. tammikuuta ulosmarsseja pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Tampereella sekä osin muilla paikkakunnilla 6. helmikuuta kello 14–16.

Poliittinen työtaistelu on liiton päättämä työtaistelutoimenpide, joista ulosmarssi on lyhytaikainen poistuminen työpaikalta työaikana. Poliittista työtaistelua voidaan kutsua myös poliittiseksi mielenilmaukseksi tai lakoksi. Se ei kohdistu voimassa olevia työehtosopimuksia tai työsuhteen ehtoja vastaan. Ulosmarssit ja muut mahdolliset työtaistelutoimet ovat järjestävän liiton vastuulla.

Lähtökohtaisesti kaikki työsuhteiset voivat osallistua mielenilmaukseen. Liittojen työtaistelupäätökset koskevat vain työsuhteisia, joten virkasuhteessa olevat eivät voi osallistua. Virkamieslainsäädännössä virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeutta on rajoitettu. Virkasuhteisen osallistuminen edellä mainittuun ulosmarssiin ja mielenilmaukseen on lain vastainen työtaistelutoimenpide, josta voi olla seurauksena työtuomioistuimessa määrättävä hyvityssakko.

TOAY:n Tampereen kaupungilla työskentelevät jäsenet ovat virkasuhteisia, joten heillä ei ole oikeutta osallistua poliittiseen lakkoon.

Paikalliset järjestelyerät

Joka sopimuskierröksellä uudesta virka- ja työehtosopimuksesta so-

vittaessa sovitaan sopimuskauden palkankorotuksista. Palkankorotukset voidaan sopia valtakunnallisina yleiskorotuksina, jolloin palkankorotus koskee valtakunnallisesti kyseessä olevaa henkilöstöryhmää.

Mikäli palkankorotuksen tarkempi kohdentaminen halutaan valtakunnallisessa sopimuksessa jättää auki, sovitaan korotus keskitetyksi tai paikalliseksi järjestelyeräksi. Keskitetyn järjestelyerän käytöstä neuvotellaan työnantajan kanssa keskustasolla koko maan laajuisesti, paikallisesta järjestelyerästä kunta tai kuntayhtymätasolla.

Paikalliset järjestelyerät ovat yhtä lailla palkankorotusta kuin yleiskorotuskin. Ne eivät vain välttämättä kohdennu kaikille tasan. Kuntien palkkausjärjestelmissä on kaksi paikallisen erän jakamismekanismeja, tehtävän vaativuuteen perustuva ja henkilökohtaiseen työsuoritukseen perustuva palkankorotus.

Järjestelyerillä ei osteta lisää työaikaa. Järjestelyerän jakamiseksi ei opetushenkilöstölle tarvitse keksiä uusia tehtäviä. OAJ:n paikallinen yhdistys laatii tavoitteet paikallisiin järjestelyeräneuvotteluihin, ja pääluottamusmiehet neuvottelevat työnantajan kanssa erän jakamisesta.

Resurssiopettajan opetusvelvollisuus

Virkaehtosopimus ei tunne resurssiopettajan nimikettä. Resurssiopettaja on palkattu esimerkiksi antamaan samanaikaisopetusta, pienryhmäopetusta tai toimimaan koulun sijaisresurssina eri oppiaineissa. Nimikkeestä riippumatta opettajan palvelussuhteen ehdot määräytyvät opettajan tehtävän

mukaan. Resurssiopettajaa tulee siis kohdella kuin vastaavaa opetusta antavaa viranhaltijaa tai tuntiopettajaa.

Jos resurssiopettaja on otettu päätoimiseksi tuntiopettajaksi ja hän opettaa aineita, joissa on eri opetusvelvollisuus, tulee hänelle laskea painotettu opetusvelvollisuus (OVTES Osio A 53 § 2 mom). Viranhaltijaksi otetulle resurssiopettajalle lasketaan painotettu opetusvelvollisuus vain, jos hänet on otettu aineenopettajaksi. Sivutoimiseksi tuntiopettajaksi otetun resurssiopettajan palkka maksetaan kertatuntipalkkiona, joten opetusvelvollisuus määräytyy kunkin tunnin osalta erikseen.

Vuosiluokkien 1–6 tai erityisopetuksen tuntiopettajan opetusvelvollisuus aineissa, joihin hänellä on aineenopettajan kelpoisuus, määräytyy kuten vuosiluokkien 7–9 aineenopettajalla (OVTES Osio B Liite 1, 27 § 2 mom.). Muiden tuntien opetusvelvollisuus määräytyy kuin luokan- tai erityisopetuksessa.

Jos päätoimiseksi tuntiopettajaksi otetulla resurssiopettajalla on tehtäviä sekä erityis- että yleisopetuksessa, hänelle tulee laskea painotetun opetusvelvollisuuden lisäksi painotettu palkka (OVTES Osio A 52 § 1 mom). Painotettua opetusvelvollisuutta ja palkkaa ei lasketa perusopetuksen ja lukion välillä, vaan kummastakin oppilaitoksesta erikseen. Viranhaltijalle ja sivutoimiselle tuntiopettajalle ei lasketa painotettua palkkaa. Viranhaltijalle painotettu opetusvelvollisuus lasketaan vain ensisijaisesta oppilaitoksesta.

Iloista kevään odottelua.

Heikki Tanskanen
Päätuottamusmies

Toay ja Toay yhteiskuvassa: Suurten kaupunkien on tärkeä vaihtaa ajatuksia ammattiyhdistystoiminnasta ja edunvalvonnasta. Turun opettajien ammattiyhdistys sai tuliaisiksi tietenkin ratikkatyynyä.

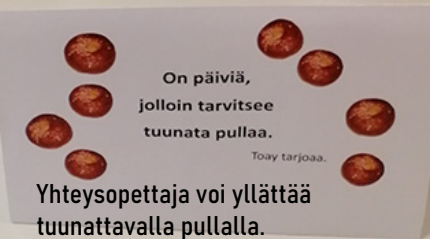

OVTES-ilta täytti toimiston. Vain kaksi tuolia jäi tyhjiksi.

TOAY:n alkuvuosi on ollut täynnä kiinnostavia tapahtumia

Joku roti on oltava (kahvinjuonnissakin).

Educa-messuilla oli valtavasti kiinnostavia näytteilleasettajia ja esiintyjiä, myös ensimmäisen kierroksen presidenttiehdokkaat viimeisessä yhteisessä vaalitentissään.

Pääluottamusmiehet Hannu Kujanpää ja Heikki Tanskanen OVTES-illassa.

Perusopetuksen työsuojeluvaltuutetun kuulumisia

Vuonna 2024 ehkäistään psykososiaalisista kuormitustekijöistä johtuvia sairauspoissaoloja

Työ kuormittaa. Koulutyö psykososiaalisesti. Työ ei saa kuitenkaan kuormittaa terveyttä vaarantavalla tavalla. Terveyttä vaarantavaan kuormittumiseen tulee puuttua päättäväisesti työsuojelun keinoin.

Työsuojelutoimijoita olemme me kaikki kouluissa työskentelevät kollegat. Voimme puuttua terveyttä vaarantavaan kuormittumiseen. Työsuojelutoimijuus näkyy koulutyössä päivittäin konkreettisina yksittäisinä tekoina, kuten turvallisuushavaintojen tekemisinä ja niistä ilmoittamisina, riskin pienentämisenä, hyvän huomaamisena, vaaran välttämisenä, kaverin auttamisena, perehtymisenä, perehdyttämisenä, strukturointina, työn rajaamisena jne. Koulussa työsuojelutoimijuus ilmenee myös työntekijän, työsuojeluyhdyshenkilön ja esihenkilöiden työsuojelupariyhteistyönä ja turvatiimiyhteistyönä.

Työsuojeluvaltuutetut toimivat kaikissa kouluissa. Työsuojeluvaltuutettujen tehtävänä on tukea koulun kaikkia työsuojelutoimijoita. Pitäkää meitä mukana. Ottakaa yhteyttä. Kutsumme käymään. Joskus poikkeamme kutsumattakin.

Me työsuojeluvaltuutetut Jouni Kaipainen ja Raimo Laaksonen sekä työsuojelupäällikkö Henri Rikander ja HR-asiantuntijat Riikka-Mari Hieta-mies ja Anna-Stina Hiekkataipale kirjoitimme yhdessä työsuojelutyöstämme työsuojelun toimintakertomuksen vuodelta 2023. Seuraavaksi poimintoja toimintakertomuksesta:

Osana sivistyspalveluiden henkilöstöhallinnon kehittämistyötä työsuojelutiimi on vuoden 2023 aikana osallistunut esihenkilöiden pereh-

dytysohjelman valmisteluun ja rakentamiseen. Esihenkilöiden perehdytysohjelman tarkoituksena on systemaattisesti kouluttaa uudet esihenkilöt henkilöstö-, työsuojelu- ja hallintoasioiden kokonaisuuksiin ja siten varmistaa esihenkilöiden osaaminen edellä mainituissa. Tavoitteena on osaavien esihenkilöiden välityksellä tapahtuva työsuojelun tehostuminen. Etenkin psykososiaalisissa asioissa.

Johtamisen tueksi on rakennettu esimerkiksi sähköinen työsuojelun, työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tilannekuva -työkalu, joka valmistui esihenkilöiden käyttöön loppuvuodesta 2023. Selainpohjainen tilannekuva on kaikkien sivistyspalveluiden esihenkilöiden ja johtajien käytössä ja se päivittyy noin kerran kuukaudessa. Tilannekuva kokoaa tietoa eri lähteistä siten, että mm. yksittäisen koulun sairauspoissaoloja ja niiden kehitystä, työntekijäkokemuskyselyn tuloksia sekä tapaturmista johtuvia poissaoloja voi seurata kuukausitasolla. Työkalu mahdollistaa esihenkilöille ja koulun johtotiimille entistä tehokkaamman tietoperustaisen koulukohtaisen työkyky- ja työhyvinvointijohtamisen.

Perusopetuksen työsuojelussa on tapahtunut vuonna 2023 runsaasti työturvallisuustapahtumia. Vuonna 2023 ilmoitettiin yhteensä 315 työ- ja työmatkatapaturmaa. Vaaratilanteita sitäkin enemmän. Työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on perehtyä erilaisiin koulujen työturvallisuustapahtumiin ja työhyvinvointiasioihin. Luen jokaisen vaara- ja tapaturmailmoituksen, jonka perusopetuksessa työskentelevä on tehnyt Monet Turva -riskienhallintajärjestelmään. Niistä piiryy koulutyön tilannekuvaa terveydellisten

olojen tarkastusten ohella. Toisinaan kommentoin riskienhallintajärjestelmään, mitä mielestäni kannattaisi tehdä työturvallisuuden kehittämiseksi. Tulen myös mielelläni koululle pohdimaan yksittäisiäkin ratkaisuja tarvittaessa. Suuri osa kouluilla tehdyistä vaaratilanneilmoituksista ja tapaturmailmoituksista koskee oppilaiden aggressiivista käyttäytymistä. Jutteleen viikoittain eri toimijoiden kanssa työkykyasioista. Toisinaan käymme yhdessä pitkiäkin henkilökohtaisia todennäköisyyspohdintoja.

Työsuojelun vuoden 2024 teema kaikissa sivistyspalvelujen palveluryhmissä on psykososiaalisen kuormituksen hallinta. Tavoitteena on keskittyä psykososiaalisen kuormituksen alentamiseen, vahvistaa esihenkilöiden osaamista työkyvyn tuen ja työsuojelun kysymyksissä sekä vahvistaa työsuojeluyhdyshenkilöiden roolia. Työn järjestelyihin, sisältöön ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen kohdennetaan toimenpiteitä ja lisäksi tuetaan yksiköiden työsuojelutiimien työtä työturvallisuuden ja työhyvinvointikysymysten parissa.

Keskitettyjä koulutuksiakin järjestetään. Viimeisin koulutus järjestettiin pääkirjasto Metsossa teknistä työtä opettaville käsityön lehtoreille ja luokanopettajille. Seuraavaksi koulutetaan jälleen työsuojeluyhdyshenkilöitä.

Olkaapa yhteyksissä matalalla kynnyksellä ja pyytäkää vierailulle kouluihinne. Tulen erittäin mielelläni työpaikkakokouksiin tai välituntipalaveri-ihin sekä luokahuoneisiin keskustelemaan työsuojelu-, työturvallisuus- ja työhyvinvointikysymyksistä – ja vastauksista.

Jouni Kaipainen
Perusopetuksen työsuojeluvaltuutettu

Tiedottajan näppikseltä

Matkani yläkoulujen luottamusmiehenä on kestänyt nyt vuoden.

Otin äkkilähdön pestiin ja hyppäsin liikkuvaan junaan: varaluottamusmiehestä varsinaiseksi. Päivääkään en ole katunut, vaikka tunnustan, että ensimmäisten teiltä saamienne yhteydenottoviestien avaaminen sai kämmeni hikoamaan.

Jokainen opettaja käyttää julkista valtaa ja meitä ohjaa valtava määrä asiakirjoja: toki opetussuunnitelman perusteet paikallisine lisäyksineen, mutta myös muun muassa perusopetus- ja lukiolaki, hallintolaki, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, lastensuojelulaki, EU:n yleinen tietosuoja-asetus, tekijänoikeuslaki, yhdenvertaisuuslaki ja henkilötietolaki... Luettelo olisi pitkä.

Hengästyttääkö? Minua ainakin. Silti kaikkien meidän on tunnettava perusasiat eri säädöksistä, saatava ajoittain täydennyskoulutusta ja ainakin tiedettävä, mistä löytää tietoa.

Lisäksi jokainen opettaja urallaan törmännee tilanteeseen, jossa tarvitsee tietoa omista virka- ja työehdoistaan sekä niihin liittyvistä sopimuksista. Tässä avuksi astuu luottamusmies.

Erityisen paljon olen saanut viime aikoina (hyviä) kysymyksiä uudistuneesta vanhempainvapaasta sekä palkantomien virkavapaiden hakemisesta. Myös YS-ajan käyttö ja luokanohjaajan kuormittavat tehtävät puhuttavat.

Luottamusmiehen tavallista iltalukemista ovat siis KVTES (400 sivua), OVTES (200 sivua), OAJ Areena, JU-KOn ja OAJ:n luottamusmieskirjeet, lautakuntien esityslistat ja pöytäkirjat sekä Taskusta löytyvät konserniohjauksen asiakirjat ja konsernimääräykset. Välillä tarttuisin iltaisin mieluummin dekkariin, mutta ainakin uni tulee nopeasti.

Enää luottamusmiehenä saamieni kysymysten avaaminen ei saa kämmeniäni hikoamaan. (Pienen adrenaliiniryöpyyn saan silti joka kysymyksestä, mutta siitä olen kiitollinen: en siis tar-

vitse vaarallisempia lajeja kuin luottamusmiehenä toimiminen.) Vuodessa olen oppinut kuusi tärkeää asiaa:

1) Älä koskaan vastaa kysymyksiin spontaanisti. Huokaise ja käy kävelyllä.

2) Luottamusmiehen salaisuus on OAJ:n työelämäopas (kaikille julkinen opas, josta löytyy perusvastaus lähes kaikkeen).

3) Luottamusmies ei mokaa. Mutta koska joskus mokaa kuitenkin, virheet ovat korjattavissa ilman, että yksikään edustettava niistä kärsisi.

4) Sopimustoiminnan ja työeläinsäädännön koulutus on luottamusmie-

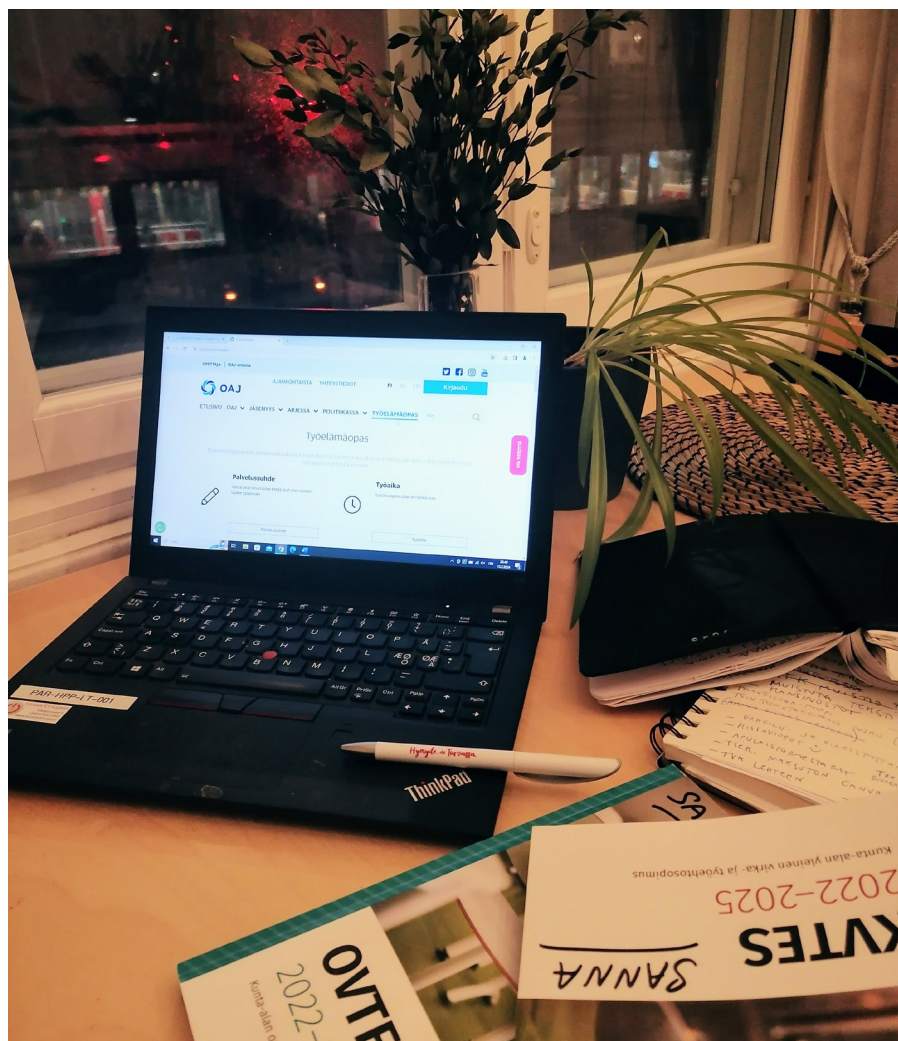
helle välttämättömyys.

5) Jos työnantaja ehdottaa jotain sopimusten vastaista mutta opettajien edun mukaista, ole hiljaa.

6) Kysy, Sanna, tarvittaessa apua! Tampereella on huikeaa luottamusmiesosaamista. Et ole yksin.

Toivon, ettei sähköpostini hiljene. Opetustyöpäivän aikana en pysty heti viesteihin vastaamaan, mutta tartun niihin aina mahdollisimman pian. Jokainen saamani kysymys vähentää tarvetta kokeilla benjihyppyä.

Teksti: Sanna Luoma-aho-Nyman

Tilannekuva illalla luottamusmiehen työpöydältä: ratikan valossa ratkotaan virkavapaakysymyksiä.

TOAY:N TIEDOTUSTOIMIKUNTA JÄRJESTÄÄ

OPE RENTOUTUU -VALOKUVAKISA

Palautumista ei voi varastoida, vaan palauttavia ja rentouttavia hetkiä tarvitaan jokaiseen päivään.

Miten sinä rentoudut ja keräät voimia työpäivän jälkeen, aikana tai lomalla? Laita vinkkisi jakoon ja voita leffaliput kahdelle.

Laita meille kuva rentoutumiskeinostasi viestillä Instagramissa, Facebookissa tai sähköpostilla osoitteeseen virkestys@tampereenopettajat.fi. Laita viestiin mukaan lyhyt kuvaus kuvan sisällöstä ja nimesi esimerkiksi: *"Ope rentoutuu dekkarin äärellä. Mirka Malli"*

Jos kuvassasi näkyy tunnistettavia henkilöitä, pyydäthän heiltä luvan kuvan julkaisemiseen.

Julkaisemme kuvat ja kuvaukset somekanavillamme. Arvomme osallistuneiden kesken kahden leffalipun paketteja Finnkinon teattereihin.

Aikaa osallistua on 17.3.2024 asti.

